

## KONVENTION OM ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR FÖR HUSHÅLLSARBETARE

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där till sitt hundra möte den 1 juni 2011,

är medveten om ILO:s åtagande att främja anständiga arbetsvillkor för alligenom förverkligande av målen för ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering,

erkänner hushållsarbetarnas väsentliga bidrag till den globala ekonomin, bl.a. genom vidgade möjligheter för kvinnliga och manliga arbetstagare med familjeansvar till betald anställning, utveckling av personliga tjänster för åldrande befolkningar, barn och funktionshindrade samt betydande överföringar av inkomster inom och mellan länder,

beaktar att hushållsarbete fortfarande är underordnat och osynligt och i huvudsak utförs av kvinnor och flickor som i stor omfattning är migranter eller tillhör missgynnade samhällsgrupper och är särskilt utsatta för diskriminering knuten till anställningsvillkor och arbetsvillkor och för andra övergrepp mot de mänskliga rättigheterna,

beaktar också att i utvecklingsländer med historiskt otillräckliga tillfällen till formell anställning utgör hushållsarbetaren betydande andel av den nationella arbetskraften och hör fortfarande till de mest marginaliserade,

erinrar om att internationella konventioner och rekommendationer på arbetsrättsens område är tillämpliga på alla anställda, även hushållsarbetare, om inget annat föreskrivs,

beaktar särskilt 1949 års konvention (nr 97) om migrerande arbetare (reviderad), 1975 års konvention (nr 143) om migrerande arbetstagare (tilläggsbestämmelser), 1981 års konvention (nr 156) om arbetstagare med familjeansvar, 1997 års konvention (nr 181) om privat arbetsförmedling och 2006 års rekommendation (nr 198) om anställningsförhållanden är tillämpliga på hushållsarbetare, liksom ILO:s multilaterala ramverk för migrerande arbetstagare: *Non-binding principles and guidelines for a rights-based approach to labour migration* (2006),

erkänner att de speciella förhållanden under vilka hushållsarbete utförs gör det önskvärt att komplettera de allmänna normerna med normer som är specifika för hushållsarbete så att dessa till fullo kan utnyttja sina rättigheter,

erinrar om andra relevanta internationella instrument, såsom den universella deklarationen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om civila och politiska rättigheter, den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, konventionen om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor, Förenta Nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och särskilt dess protokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn samt dess protokoll mot människosmuggling land-, luft- och sjövägen, konventionen om barnets rättigheter samt den internationella konventionen om migrerande arbetare och deras familjers rättigheter,

har beslutat anta vissa förslag om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötet dagordning, och

har beslutat att dessa förslag ska ta formen av en internationell konvention,

antar denna dag, den 16 juni 2011, följande konvention, som kan kallas 2011 års konvention om hushållsarbetare.

## Artikel 1

I denna konvention avses med:

- a) **hushållsarbete**: arbete som utförs i eller för ett eller flera hushåll,
- b) **hushållsarbetare**: varje person som utför hushållsarbete inom ett anställningsförhållande,
- c) en person som endast tillfälligt eller sporadiskt och inte yrkesmässigt utför hushållsarbete är inte enhushållsarbetare.

## Artikel 2

1. Konventionen är tillämplig på alla hushållsarbetare.
2. En medlemsstat som ratificerar denna konvention kan efter samråd med arbetsgivarnas och arbetstagarernas mest representativa organisationer och, där sådana finns, med hushållsarbetarnas och deras arbetsgivares representativa organisationer, helt eller delvis undanta från dess tillämpningsområde:
  - a) kategorier av arbetstagar som har åtminstone likvärdigt skydd i annan form,
  - b) begränsade arbetstagar-kategorier för vilkas särskilda problem av väsentlig natur uppstår.
3. Varje medlemsstat som utnyttjar den möjlighet som erbjuds i föregående stycke ska i sin första rapport om konventionens tillämpning enligt artikel 22 i ILO:s stadgar ange varje enskild kategori av arbetstagar som på detta sätt undantagits och skälen för detta, och ska i de följande rapporterna ange åtgärder som kan ha vidtagits för att utvidga konventionens tillämpning till de berörda arbetstagar.

## Artikel 3

1. Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att alla hushållsarbetsmänskliga rättigheter effektivt främjas och skyddas enligt bestämmelserna i denna konvention.
2. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som föreskrivs i denna konvention för att respektera, främja och förverkliga de grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet, dvs.:
  - a) föreningsfrihet och ett faktiskt erkännande av förhandlingsrätten,
  - b) avskaffande av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete,
  - c) faktiskt avskaffande av barnarbete, och
  - d) avskaffande av diskriminering med avseende på anställning och sysselsättning.
3. Medlemsstater ska, i sin strävan att se till att hushållsarbetare och deras arbetsgivare har föreningsfrihet och faktiskt tillerkännande av förhandlingsrätt, värna hushållsarbetarnas och deras arbetsgivares rätt att bilda och, beroende på reglerna för den berörda organisationen, ingå i organisationer, föreningar och förbunder efter eget val.

## Artikel 4

1. Varje medlemsstat ska fastställa en minimiålder för hushållsarbetsmänskliga som är förenlig med bestämmelserna i 1973 års konvention (nr 138) om minimiålder och 1999 års konvention (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete och som inte understiger den ålder som fastställs i nationella lagar och författningar som är tillämpliga på arbetstagar i allmänhet.
2. Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att arbete som utförs av hushållsarbetare som inte har fyllt 18 år men som uppfyller minimiåldern för anställning inte inkräktar på deras obligatoriska utbildning eller påverkar deras möjligheter att delta i vidareutbildning eller yrkesutbildning.

## Artikel 5

Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att hushållsarbetsmänskliga effektivt skyddas mot alla former av övergrepp, trakasserier och våld.

## Artikel 6

Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att hushållsarbetare, liksom arbetstagare i allmänhet, har skäliga anställningsvillkor, anständiga arbetsförhållanden och, om de är inneboende i hushållet, anständig levnadsförhållanden som respekterar deras privatliv.

#### *Artikel 7*

Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att hushållsarbetare informeras om sina anställningsförhållanden på ett korrekt, verifierbart och lättförståeligt sätt och, där så är möjligt, helst genom skriftliga avtal i enlighet med nationella lagar och författningar eller kollektivavtal, särskilt när det gäller:

- a) arbetsgivarens och arbetstagarens namn och adress,
- b) adressen för den vanliga arbetsplatsen eller de vanliga arbetsplatserna,
- c) begynnelse datum och, om avtalet gäller för en viss tid, varaktighet,
- d) vilken typ av arbete som ska utföras,
- e) lön, beräkningsmetod och betalningsperioder,
- f) normal arbetstid,
- g) betald semester, dygnsvila och veckovila,
- h) i förekommande fall, tillhandahållande av mat och logi,
- i) i förekommande fall, provotid eller provanställning,
- j) i förekommande fall, villkor för hemresa, och
- k) villkor för anställningens avslutande, inklusive uppsägningstid vid uppsägning från endera hushållsarbetaren eller arbetsgivaren.

#### *Artikel 8*

1. Nationella lagar och författningar ska kräva att migrerande hushållsarbetare som rekryteras i ett land för hushållsarbete i ett annat land får ett skriftligt anställningserbjudande eller anställningskontrakt som kan göras gällande i det land där arbetet ska utföras och som tar upp de anställningsvillkor som anges i artikel 7 innan de reser in i det landet för att påbörja det hushållsarbete som erbjudandet eller kontraktet avser.

2. Föregående punkt ska inte gälla för arbetstagare som utnyttjar den fria rörligheten för anställning under bilaterala, regionala eller multilaterala avtal eller i regionala ekonomiska integrationsområden.

3. Medlemsstater ska vidta åtgärder för att samarbeta med varandra för att se till att bestämmelserna i denna konvention tillämpas effektivt på migrerande hushållsarbetare.

4. Varje medlemsstat ska i lagar och andra författningar specificera de förhållanden under vilka migrerande hushållsarbetare är berättigade till hemresa när det gäller anställningsavtal för vilket de rekryterats löper ut eller avslutas.

#### *Artikel 9*

Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att hushållsarbetare:

- a) har rätt att komma överens med sin arbetsgivare eller potentiella arbetsgivare huruvida hushållsarbetaren ska bo i hushållet eller inte,
- b) som bor i hushållet inte är skyldiga att stanna kvar i hushållet eller vistas med medlemmar av hushållet under sin dygnsvila, veckovila eller semester, och
- c) har rätt att behålla sina rese- och identitetshandlingar.

#### *Artikel 10*

1. Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att garantera likabehandling mellan hushållsarbetare och arbetstagare i allmänhet med avseende på normal arbetstid, övertidskompensation, perioder för dygns- och veckovila samt betald semester i enlighet med nationella lagar och författningar eller kollektivavtal, med hänsyn tagen till hushållsarbetets speciella karaktär.

2. Veckovila ska omfatta åtminstone 24 timmar i följd.

3. Perioder då hushållsarbetare inte fritt kan disponera sin tid utan står till hushållets förfogande för att tjänstgöra på begäran ska betraktas som arbetstiden vad som fastställs i nationella lagar och andra författningar eller kollektivavtal eller på annat sätt som är förenligt med nationell praxis.

#### *Artikel 11*

Varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att se till att hushållsarbetare åtminstone får minimilön, där sådan finns, och att lönen fastställs utan könsdiskriminering.

#### *Artikel 12*

1. Hushållsarbetare ska betalaskontant och regelbundet, minst en gång per månad. Om inte nationella lagar och författningar eller kollektivavtal föreskriver annat kan betalning ske genom banköverföring, post- eller bankcheck, betalningsorder eller annat lagligt betalningssätt med den berörda arbetstagarens samtycke.

2. Nationella lagar och andra författningar, kollektivavtal eller skiljedomar kan föreskriva att en begränsad del av hushållsarbetarnas löneförmåner kan betalas in natura om detta inte är mindre förmånligt än vad som allmänt tillämpas på andra kategorier av arbetstagare, under förutsättning att åtgärder vidtas för att säkerställa att arbetstagaren går med på betalningar in natura, att de är avsedda för arbetstagarens personliga bruk och nytta och att det monetära värdet de tillskrivs är rätt och rimligt.

#### *Artikel 13*

1. Alla hushållsarbetare har rätt till en säker och hälsosam arbetsmiljö. Varje medlemsstat ska med vederbörlig hänsyn till hushållsarbetets speciella karaktär och i enlighet med nationella lagar och författningar och praxis vidta åtgärder för att hushållsarbetarnas säkerhet och hälsa på arbetsplatsen tryggas.

2. De åtgärder som avses i föregående punkt kan tillämpas successivt i samråd med arbetsgivarnas och arbetstagarnas mest representativa organisationer och, där sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetarnas arbetsgivare.

#### *Artikel 14*

1. I enlighet med nationella lagar och författningar och med vederbörlig hänsyn till hushållsarbetets speciella karaktär ska varje medlemsstat vara för att hushållsarbetsvillkor inte är mindre förmånliga än de som tillämpas på arbetstagarer allmänhet med avseende på socialförsäkringsskydd, bl.a. när det gäller moderskap.

2. De åtgärder som avses i föregående stycke kan tillämpas progressivt i samråd med arbetsgivarnas och arbetstagarnas mest representativa organisationer och, om sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetarnas arbetsgivare.

#### *Artikel 15*

1. För att effektivt skydda hushållsarbetare, inklusive migrerande hushållsarbetare, som rekryteras eller förmedlas av privat arbetsförmedling, mot utnyttjande, ska varje medlemsstat:

- a) fastställa villkor för bedrivande av privat arbetsförmedling för rekrytering eller förmedling av hushållsarbete i enlighet med nationella lagar och andra författningar och praxis,
- b) vidta åtgärder för att se till att det finns lämpliga system och förfaranden för att granska klagomål, påstådda övergrepp och bedrägliga förfaranden i samband med verksamhet iför företag som bedriver privat förmedling av hushållsarbete,

- c) inom sin jurisdiktion och vid behovi samarbete med andra medlemsstater, vidta alla åtgärder som krävs och är lämpliga för atthushållsarbetare som rekryteras eller förmedlas på dess territorium av företag som bedriver privat arbetsförmedling ska få tillräckligt skydd och inte drabbas av övergrepp. Detta ska innefatta lagar och andra författningar som specificerar den privata arbetsförmedlingens respektive hushållets skyldigheter gentemot hushållsarbetaren och föreskriver straff, bl.a. förbud mot företag som bedriver privat arbetsförmedling och ägnar sig åt övergrepp och bedrägligt förfarande,
- d) när hushållsarbetare rekryteras i ett land för att arbeta i ett annat, överväga att sluta bilaterala, regionala eller multilaterala avtal för att förhindra övergrepp och bedrägligt beteende vid rekrytering, arbetsförmedling och anställning, och
- e) vidta åtgärder för att se till att arbetarna inte dras ut av företag som bedriver privat arbetsförmedling och inte får dras av från hushållsarbetarnas löneförmåner.

2. När de enskilda bestämmelserna i denna artikel träder i kraft ska varje medlemsstat konsultera arbetsgivarnas och arbetstagarnas mest representativa organisationer och, om sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetarnas arbetsgivare.

#### *Artikel 16*

Varje medlemsstat ska i enlighet med nationella lagar och författningar och praxis vidta åtgärder för att se till att alla hushållsarbetare, antingen på egen hand eller genom ombud, har faktisk tillgång till domstolar, tribunaler eller andra tvistlösningsmekanismer på villkor som inte är mindre förmånliga än de som är tillgängliga för arbetstagare i allmänhet.

#### *Artikel 17*

1. Varje medlemsstat ska inrätta effektiva och tillgängliga klagomålsmekanismer och medel för att säkerställa att kraven i nationella lagar och författningar till skydd för hushållsarbetare uppfylls.
2. Varje medlemsstat ska i enlighet med nationella lagar och författningar utarbeta och genomföra åtgärder för yrkesinspektion, tillämpning och påföljd med vederbörlig hänsyn till hushållsarbetets speciella karaktär.
3. Sådana åtgärder ska i den mån de är förenliga med nationella lagar och författningar föreskriva villkor för tillträde till hushållets lokaler med vederbörlig hänsyn till respekt för privatlivet.

#### *Artikel 18*

Varje medlemsstat ska genomföra bestämmelserna i denna konvention, i samråd med arbetsgivarnas och arbetstagarnas mest representativa organisationer, genom lagar och andra författningar samt genom kollektivavtal eller ytterligare åtgärder som är förenliga med nationell praxis, genom att utvidga eller anpassa befintliga åtgärder till att omfatta hushållsarbetare eller i tillämpliga fall genom att utarbeta särskilda åtgärder för dem.

#### *Artikel 19*

Denna konvention påverkar inte gynnsammare villkor som tillämpas på hushållsarbetare enligt andra internationella arbetskonventioner.

#### *Artikel 20*

Ratifikationsdokument avseende denna konvention ska sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

#### *Artikel 21*

1. Denna konvention ska vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.
2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.
3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

#### *Artikel 22*

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. En sådan uppsägning får inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.
2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, ska vara bunden för ytterligare en period om tio år och kan därefter säga upp konventionen inom det första året av varje ny tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

#### *Artikel 23*

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör ska underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som har tagits emot från organisationens medlemmar.
2. Vid underrättelsen till organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikation som har tagits emot, skageneraldirektör engöra medlemmarna uppmärksamhet på den dag då konventionen träder i kraft.

#### *Artikel 24*

Internationella arbetsbyråns generaldirektör ska, för registrering i enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga, lämna Förenta nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats.

#### *Artikel 25*

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, ska den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och överväga om det finns anledning att föra upp frågan om att revidera den på konferensens dagordning.

#### *Artikel 26*

1. Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention revideras, och den nya konventionen inte föreskriver annat:
  - a) ska en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av den här konventionen, utan hinder av bestämmelserna i artikel 22 ovan, om och när den nya konventionen har trätt i kraft,
  - b) ska, från den dag då den nya reviderade konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.
2. Denna konvention ska likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte den nya reviderade konventionen.

#### *Artikel 27*

De engelska och franska versionerna av denna konventionstext har lika giltighet.

## REKOMMENDATION OM ANSTÄNDIGA ARBETSVILKOR FÖR HUSHÅLLSARBETARE

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där till sitt hundra möte den 1 juni 2011,

har antagit 2011 års konvention om hushållsarbetare,

har beslutat anta vissa förslag om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare, vilket är den fjärde punkten på mötets dagordning, och,

har beslutat att dessa förslag ska utformas som en rekommendation som kompletterar 2011 års konvention om hushållsarbetare,

antar denna dag, den 16 juni 2011 följande rekommendation, som kan kallas 2011 års rekommendation om hushållsarbetare.

1. Bestämmelserna i denna rekommendation kompletterar bestämmelserna i 2011 års konvention om hushållsarbetare ("konventionen") och bör tas i beaktande tillsammans med dessa.

2. Medlemsstaters åtgärder för att tryggaföreningsfrihet och ett faktiskt erkännande av förhandlingarätten för hushållsarbetare bör inriktas på att:

- a) identifiera och eliminera alla rättsliga eller administrativa restriktioner eller andrahinder för hushållsarbetarnas rätt att bilda egna organisationer eller ansluta sig till arbetstagarorganisationer efter eget val och rätten för hushållsarbetarnas organisationer att ansluta sig till arbetstagarorganisationer, föreningar och förbund.
- b) överväga att vidta eller stödja åtgärder för att stärka förmågan hos arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, organisationer som representerar hushållsarbetare och organisationer för hushållsarbetsgivare att effektivt främja sina medlemmars intressen, under förutsättning att dessa organisationers oberoende och självbestämmanderätt inom lagens gränser alltid är skyddad.

3. Medlemsstater bör i enlighet med internationella arbetsstandarder i sin strävan att avskaffa diskriminering i anställning och sysselsättning bland annat:

- a) svara för att organisationer för arbetsrelaterade hälsoundersökningar respekterar principen att uppgifter som rör hushållsarbetarnas person och privatliv är konfidentiella och förenliga med ILO:s code of practice "Skydd av arbetstagarpersonuppgifter" (1997) och andra relevanta internationella normer för datasäkerhet,
- b) förhindra all diskriminering i samband med sådana undersökningar, och
- c) säkerställa att inga krav får ställas på att hushållsarbetare måste göra HIV- eller graviditetstest eller avslöja HIV- eller graviditetsstatus.

4. Medlemsstater som överväger hälsoundersökning av hushållsarbetare bör tänka på att:

- a) ställa till hushållsmedlemmar och hushållsarbetsgivares förfogande information i folkhälsofrågor rörande viktiga hälso- och sjukdomsproblem som med hänsyn till nationella förhållanden kan generera eventuella behov att genomgå hälsoundersökning,
- b) ställa till hushållsmedlemmars och hushållsarbetsgivares förfogande information om frivillig läkarundersökning, läkarvård och god praxis för hälsa och hygien, i enlighet med folkhälsoinitiativ för samhället i allmänhet, och
- c) sprida information om bästa praxis för arbetsrelaterade hälsoundersökningar, på lämpligt sätt anpassad så att den avspeglar hushållsarbetsgivares särskilda natur.

5(1) Med beaktande av bestämmelserna i 1999 års konvention (nr 182) och 1999 års rekommendation (nr 190) om de värsta formerna av barnarbete bör medlemsstater identifiera typer av hushållsarbete som genom sin beskaffenhet eller förhållanden under vilka de utförs kan antas skada barns hälsa, säkerhet eller moral, och de bör även förbjuda och avskaffa sådant barnarbete.



(2) I sitt arbete med att reglera hushållsarbets- och levnadsförhållanden bör medlemsstater särskilt uppmärksammas behovet för de hushållsarbetare som är under 18 års men över den lägsta ålder för anställning som fastställs i nationella lagar och andra författningar så att regelverkets skyddsdarm, bl.a. genom att:

- a) strikt begränsa deras arbetstid för att säkerställa tillräcklig tid för vila, utbildning och övning, fritidsverksamhet och kontakter med familjen,
- b) förbjuda nattarbete,
- c) begränsa arbete som är alltför krävande, fysiskt eller psykiskt, och
- d) införa nya eller stärkasystem för att övervaka deras arbets- och levnadsförhållanden.

6(1) Medlemsstater bör vid behov gelämpligt stöd för att tillförsäkra att hushållsarbetare känner till sina arbets- och anställningsvillkor.

(2) Utöver de punkter som tas upp i artikel 7 i konventionen bör anställningsvillkoren även innefatta:

- a) en arbetsbeskrivning,
- b) sjukfrånvaro och, i tillämpliga fall, annan ledighet av personliga skäl,
- c) lön eller kompensation för övertid och beredskap enligt artikel 10.3 i konventionen,
- d) eventuell annan ersättning som hushållsarbetaren är berättigad till,
- e) eventuell ersättning in natura och dess värde i pengar,
- f) uppgifter om eventuellt logi som tillhandahålls, och
- g) eventuella medgivna avdrag från arbetstagarlönen.

(3) Medlemsstater bör överväga att införa ett standardavtal för anställning i hushållsarbete, i konsultation med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och, där sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetsgivare.

(4) Standardavtalet bör alltid finnas tillgängligt kostnadsfritt för hushållsarbetare, arbetsgivare, representativa organisationer och allmänheten.

7. Medlemsstater bör överväga att införa system för att skydda hushållsarbetare från övergrepp, trakasserier och våld, bland annat genom att:

- a) införa tillgängliga klagomålsmekanismer så att hushållsarbetare kan rapportera fall av övergrepp, trakasserier och våld,
- b) garantera att alla klagomål på övergrepp, trakasserier och våld granskas och i tillämpliga fall beivras, och
- c) införa program för förflyttning från hushållet och rehabilitering av hushållsarbetare som utsatts för övergrepp, trakasserier och våld, bl.a. genom att tillhandahålla tillfälligt logi och hälsovård.

8(1) Arbetstid, bl.a. övertid och beredskap enligt artikel 10.3 i konventionen, bör redovisas korrekt och denna information bör vara fritt tillgänglig för hushållsarbetaren.

(2) Medlemsstater bör överväga att utarbeta praktisk vägledning i detta avseende i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och, om sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetsgivare.

9(1) När det gäller perioder då hushållsarbetare inte kan disponera sin tid efter egen fri vilja utan står till hushållets förfogande för att tjänstgöra på begäran (beredskaps- eller jourtjänstgöring) bör medlemsstater, i den utsträckning som fastställs i nationella lagar och författningar eller kollektivavtal, fastställa regler om:

- a) det högsta antal timmar beredskap per vecka, månad eller år som det kan krävas att hushållsarbetare står till förfogande och sättet för att beräkna dessa,
- b) den kompenserande viloperiod som en hushållsarbetare är berättigad till om den normala viloperioden avbryts av beredskap, samt
- c) den taxa enligt vilken beredskapstimmor bör ersättas.

(2) När det gäller hushållsarbetsgivare som normalt tjänstgör på natten bör medlemsstater med hänsyn till nattarbetets bundenhet överväga åtgärder som motsvarar de som räknas upp under 9.1.

10. Medlemsstater bör vara för att hushållsarbetare är berättigade till lämpliga viloperioder under arbetsdagarna så att de kan få mat och raster.

11(1) Veckovilabör varamin 24 timmar i följd.

(2) Den fasta dagen för veckovilabör fastställs genom överenskommelse mellan parterna i enlighet med nationella lagar och andra författningar eller kollektivavtal och med hänsyn tagen till arbetets krav och hushållsarbetarens kulturella, religiösa och sociala krav.

(3) Om nationella lagar och andra författningar eller kollektivavtal föreskriver att veckovilakan ackumuleras över en längre period än sju dagar för arbetstagar i allmänhet, bör en sådan period inte överskrida 14 dagar för hushållsarbetare.

12. Nationella lagar och andra författningar eller kollektivavtal bör definiera på vilken grundarbete kan krävas av hushållsarbetare under dygns- eller veckovila och föreskriva tillräcklig kompensationsvila, oberoende av eventuell ekonomisk kompensation.

13. Tid som hushållsarbetare tillbringar genom att medfölja på hushållsmedlemmarnas semester bör inte anses ingå i deras betalda semester.

14. När det har bestämts att en begränsad del av ersättningen ska betalas in natura bör medlemsstater överväga att:

- a) införa en övre gräns för den del av lönen som får betalas in natura så att inte den del som är nödvändig för hushållsarbetarnas och deras familjers försörjning minskar på ett oskäligt sätt,
- b) beräkna värdet i pengar av betalningar in natur grundat på objektiva kriterier som marknadsvärde, inköpspris eller pris som är fastställt av myndigheter, där så är lämpligt,
- c) begränsa betalningar in natura till sådana som klart avser hushållsarbetarens personliga bruk och nytta, som mat och logi,
- d) när en hushållsarbetare förväntas bo i en bostad som tillhandahålls av hushållet, försäkra sig om att inget löneavdrag får göras när det gäller den bostaden, om inte arbetstagar godtagit annat, och
- e) försäkra sig om att saker som har direkt samband med utförandet av hushållsarbete, som uniformer, verktyg eller skyddsutrustning och rengöring och underhåll av dessa, inte betraktas som betalning in natura och att kostnaderna för dem inte dras från hushållsarbetarens lön.

15(1) Hushållsarbetare bör vid varje löneutbetalning få en lättförståelig skriftlig specifikation av den totala ersättning de har rätt till, det specifika beloppet och orsaken till eventuella avdrag.

(2) När anställningen avslutas bör hela det utestående beloppet betalas utan dröjsmål.

16. Medlemsstater bör svara för att hushållsarbetare åtnjuter villkor som inte är mindre fördelaktiga än de som gäller för arbetstagar i allmänhet vad gäller skydd av arbetstagar i händelse av arbetsgivarens bestånd eller död.

17. När logi och mat tillhandahålls bör med hänsyn tagen till nationella förhållanden följande ingå:

- a) ett eget privat rum som är möblerat på ett ändamålsenligt sätt, lämpligt ventilerat och försedd med lås och nyckel som bör lämnas till hushållsarbetaren,
- b) tillgång till lämpliga sanitära anläggningar, gemensamma eller privata,
- c) lämplig belysning och, vid behov, värme och luftkonditionering av samma standard som inom hushållet, och
- d) måttlig god kvalitet och tillräcklig mängd, i förekommande fall och i rimlig grad anpassade till de kulturella och religiösa krav den berörda hushållsarbetaren ställer.

18. Om anställningen avslutas på arbetsgivarens initiativ och av andra skäl än allvarlig misskötsel, bör inboende hushållsarbetare ges en rimlig uppsägningstid och ledighet under tiden för att de ska ha möjlighet att söka ny anställning och bostad.

19. Medlemsstater bör, i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och, om sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetarnas arbetsgivare, bland annat svara för att:

- a) skydda hushållsarbetare genom att så långt det är rimligt och praktiskt möjligt avvärja eller minimera arbetsrelaterade faror och risker för att förhindra skador, sjukdomar och dödsfall och främja arbetsmiljön på arbetsplatsen i det hushåll som utgör arbetsplatsen,

- b) inrätta ett tillräckligt och lämpligt inspektionssystem enligt artikel 17 i konventionen, och lämpliga påföljder för överträdelse av lagar och författningar om arbetsmiljö på arbetsplatsen,
- c) införa förfaranden för att samla in och offentliggöra statistik om olycksfall och sjukdomar i samband med hushållsarbete och annan statistik som anses bidra till att förhindra risker och olycksfall relaterad till arbetsmiljön på arbetsplatsen,
- d) lämna råd om arbetsmiljö på arbetsplatsen, bl.a. om ergonomi och skyddsutrustning, och
- e) utveckla utbildningsprogram och sprida riktlinjer för krav på arbetsmiljö på arbetsplatsen som är specifika för hushållsarbete.

20(1) Medlemsstater bör i enlighet med nationella lagar och författningar överväga sätt att underlätta betalning av socialavgifter enligt socialförsäkringslagen (2000:980), bl.a. när det gäller hushållsarbetare som arbetar för flera arbetsgivare, exempelvis genom ett förenklat betalningssystem.

(2) Medlemsstater bör överväga att sluta bilaterala, regionala eller multilaterala avtal för att tillhandahålla migrerande hushållsarbetare som omfattas av sådana avtal likabehandling med avseende på social trygghets samt tillgång till och bevarande eller portabilitet av socialförsäkringsförmåner.

(3) Värden i kontanter av betalningar in naturabör vederbörligen beaktas för socialförsäkringen, bl.a. med avseende på arbetsgivarens andel och hushållsarbetarens bidragsberättigande.

21(1) Medlemsstater bör överväga ytterligare åtgärder för att inrätta ett effektivt skydd av hushållsarbetare, och särskilt migrerande hushållsarbetare, exempelvis genom att:

- a) införa en nationell telefonservice med tolktjänster för hushållsarbetare som behöver hjälp,
  - b) i enlighet med artikel 17 i konventionen, inrätta ett system för föranmälda besök i hushåll där hushållsarbetare ska anställas,
  - c) inrätta ett nätverk för nödbostäder,
  - d) öka arbetsgivarnas medvetenhet om deras skyldigheter genom att sprida upplysning om god praxis vid anställning av hushållsarbetare, skyldigheter enligt anställnings- och immigrationslagar som rör migrerande hushållsarbetare, verkställighetsförfaranden och sanktioner i fall av överträdelse och stödtjänster som är tillgängliga för hushållsarbetare och deras arbetsgivare,
  - e) skapa tillgång för hushållsarbetare till klagomålsmekanismer och möjlighet för dem att väcka talan i såväl civilrättsliga som straffrättsliga mål, under och efter anställningen, även om de lämnat det berörda landet, och
  - f) tillhandahålla en offentlig uppsökande verksamhet för att informera hushållsarbetare, på språk som de förstår, om deras rättigheter, tillämpliga lagar och författningar, tillgängliga klagomålsmekanismer och rättsmedel enligt anställnings- och immigrationslagars samt rättsligt skydd mot brott som våld, människohandel och frihetsberövande och att lämna annan relevant information som de kan behöva.
- (2) Medlemsstater som är ursprungsländer för migrerande hushållsarbetare bör medverka till att effektivt skydda dessa arbetstagares rättigheter genom att informera dem om deras rättigheter innan de lämnar landet, införa rättshjälpsfonder, socialtjänst och specialiserade konsulära tjänster samt genom eventuella andra lämpliga åtgärder.

22. Medlemsstater bör efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och, om sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna och hushållsarbetarnas arbetsgivare, överväga att i lagar och andra författningar fastställa på vilka villkor migrerande hushållsarbetare är berättigade till fri hemresa när det anställningsavtal för vilket de rekryterats löper ut eller sägs upp.

23. Medlemsstater bör främja god praxis från privata arbetsförmedlingar i förhållande till hushållsarbetare, bl.a. migrerande hushållsarbetare, med beaktande av principer och synsätt i 1997 års konvention (nr 181) om privat arbetsförmedling och 1997 års rekommendation (nr 188) om privat arbetsförmedling.

24. Medlemsstater kan överväga på vilka villkor yrkesinspektörer eller andra tjänstemän med bemyndigande att se till att bestämmelser som är tillämpliga på hushållsarbete borges tillträde till lokaler där arbetet utförs i den mån som detta är förenligt med nationell lag och praxis rörande respekt för privatlivet.

25(1) Medlemsstater bör i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och, där sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna respektive hushållsarbetarnas arbetsgivare, införa policyer och program för att:

- främja en fortlöpande utveckling av hushållsarbetarnas kompetens och kvalifikationer, i tillämpliga fall bl.a. utbildning i läs- och skrivkunnet, för att förbättra deras yrkeskunskaper och anställbarhet,
- tillmötesgå hushållsarbetarnas behov av balans mellan arbetsliv och privatliv, och
- se till för att hushållsarbetarnas angelägenheter och rättigheter beaktas i en mera allmän strävan att förena arbetsliv och familjeansvar.

(2) Medlemsstater bör efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och, där sådana finns, organisationer som är representativa för hushållsarbetarna respektive för hushållsarbetarnas arbetsgivare, utveckla lämpliga indikatorer och mätsystem för att stärka den nationella statistikbyråernas kapacitet att effektivt samla in data som behövs för att stödja en effektiv uppläggning av policyarbetet angående hushållsarbete.

26 (1) Medlemsstater bör överväga inbördes samarbete för att säkerställa en effektiv tillämpning av 2011 års konvention om hushållsarbetare och den här rekommendationen på migrerande hushållsarbetare.

(2) Medlemsstater bör samarbeta på bilateral, regional och global nivå för att stärka skyddet för hushållsarbetare, särskilt frågor som rör förhindrande av tvångsarbete och människohandel, tillgång till social trygghet, övervakning av verksamheten i företag som bedriver privat arbetsförmedling och rekryterar personer till hushållsarbete i ett annat land, spridning av god praxis och insamling av statistik om hushållsarbete.

(3) Medlemsstater bör ta lämpliga steg för att stödja varandra när de sätter konventionens bestämmelser i kraft genom förstärkt internationellt samarbete eller hjälp, eller båda delar, bl.a. stöd till social och ekonomisk utveckling, program för fattigdomsbekämpning och allmän utbildning.

(4) Inom ramen för diplomatisk immunitet bör medlemsstater överväga att:

- anta policyer och uppförandekoder för diplomatisk personal i syfte att förhindra överträdelser mot hushållsarbetarnas rättigheter, och
- samarbeta med varandra på bilateral, regional och multilateral nivå för att ta itu med och förhindra övergrepp mot hushållsarbetare.